MET 1181, 11. forelesning, 3. okt. 2023, Runar Ile

Plan
1. Kvadratiske funksjoner og parabler med oppg 5a–e, 7a og 8b.
2. Inntekt, kostnad og overskudd (profitt) med oppg 9.

1. Kvadratiske funksjoner og parabler

5a) Fordi vi har to klare nullpunkter er

$$f(x) = a(x-\underbrace{r_1})(x-\underbrace{r_2}) = a(x-2)(x-5)$$

nullpunkter

For å finne a: $f(0)=5$ dvs $a\cdot(0-2)\cdot(0-5)=5$

$a \cdot 10 = 5$

$a = \frac{5}{10} = \frac{1}{2} = 0{,}5$

Altså $\underline{\underline{f(x) = \frac{1}{2}(x-2)(x-5)}}$

– kunne også brukt $f(7)=5$ osv.

5b) Vi ser at $x=2$ er et nullpunkt og $x=-\frac{1}{2}$ er symmetriaksen $(f(-1)=6=f(0))$

Da må det andre nullpunktet være $-\frac{1}{2}-2{,}5=-3$. Altså er $f(x)=a(x-2)(x+3)$

For å finne a: Ser at $f(0)=6$ dvs

$a\cdot(0-2)\cdot(0+3)=6$

$a\cdot(-6)=6$

$a=\frac{6}{-6}=-1$

så $\underline{\underline{f(x) = -(x-2)(x+3)}}$

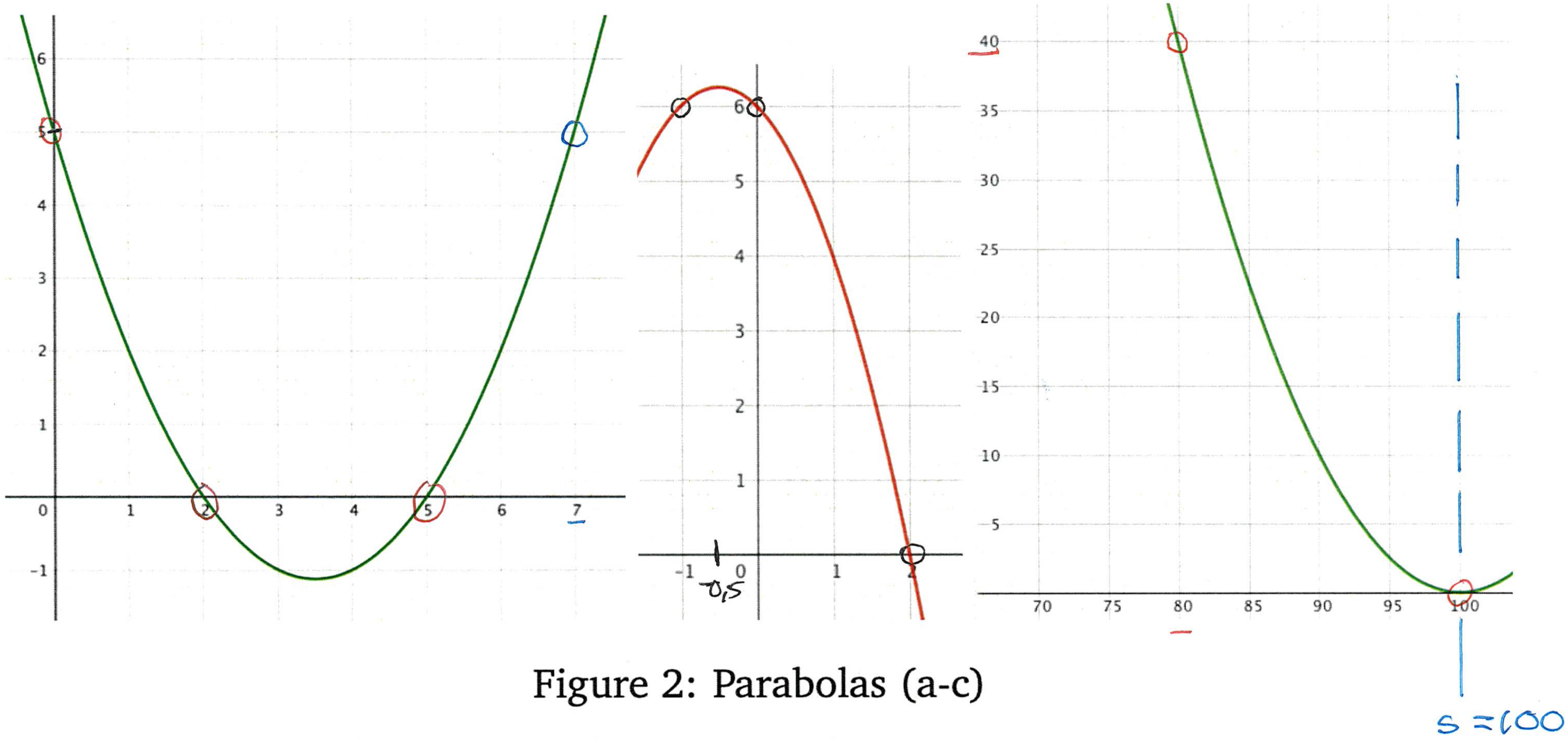

Figure 2: Parabolas (a-c)

5c) Vi ser at $x = 100$ er en dobbelrot, så

$f(x) = a \cdot (x-100)(x-100) = a(x-100)^2$

Finner a : Fordi $(80, 40)$ ligger på grafen

vil $f(80) = 40$ dvs $a \cdot (80-100)^2 = 40$

dvs $a \cdot (-20)^2 = 40$

$a \cdot 400 = 40$

$a = \frac{40}{400} = \frac{1}{10}$

$= 0{,}1$

Så $f(x) = \frac{1}{10}(x-100)^2$

Dette er std. formen $f(x) = a(x-s)^2 + d$

med $\begin{cases} a = \frac{1}{10} \\ s = 100 \\ d = 0 \end{cases}$

5d) Vi ser at $x = 1$ gir symmetriaksen

og at maks. verdien er $y = -1$

Da er $f(x) = a(x-1)^2 - 1$ $\quad (= a(x-s)^2 + d)$

Finner a: Fordi $(0, -2)$ ligger på grafen får vi

$f(0) = -2$, dvs $a \cdot (0-1)^2 - 1 = -2$

$a - 1 = -2$

$a = -2 + 1 = \underline{-1}$

Altså $\underline{\underline{f(x) = -(x-1)^2 - 1}}$

5e) Symmetriaksen er $x = -3$
minimumsverdien er $y = 4{,}25$ } $f(x) = a(x+3)^2 + 4{,}25$

Finner a: Fordi $(-2,\ 4{,}5)$ ligger på grafen
får vi $f(-2) = 4{,}5$ dvs

$$a \cdot (-2+3)^2 + 4{,}25 = 4{,}5$$
$$a = 4{,}5 - 4{,}25 = 0{,}25$$

Så $\underline{\underline{f(x) = 0{,}25 \cdot (x+3)^2 + 4{,}25}}$

7a) Tre punkter på grafen: $P = (0, 7)$
Vet lite, bruker formen $Q = (1, 4)$
$f(x) = ax^2 + bx + c$ $R = (2, 3)$

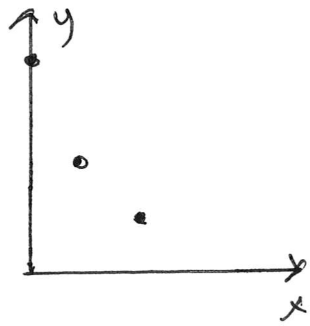

P: $f(0) = a \cdot 0^2 + b \cdot 0 + c = 7$
$$\underline{c = 7}$$

Q: $f(1) = 4$, dvs $a \cdot 1^2 + b \cdot 1 + 7 = 4$
$$\boxed{a + b = -3} \quad (1)$$

R: $f(2) = 3$, dvs $a \cdot 2^2 + b \cdot 2 + 7 = 3$
$$\boxed{4a + 2b = -4} \quad (2)$$

Løser dette likningssystemet

Fra (1) får vi $4a + 4b = -12$ (mult. (1) med 4)
trekker fra (2) $4a + 2b = -4$

$$2b = -8 \quad \text{så } \underline{b = -4}$$

Fra (1) $a = -3 + 4 = \underline{1}$

Så $\underline{f(x) = x^2 - 4x + 7}$

start 15.02

3

8b) $f(x) = 3x^2 + 36x + 110$. Hvordan fullføre kvadratet?

Merk at $3x^2 + 36x = 3(x^2 + 12x)$. Fullfører kvadr.

av $x^2 + 12x = (x+6)^2 - 36$ slik at

$$f(x) = 3\left[(x+6)^2 - 36\right] + 110$$

$$= 3(x+6)^2 - 108 + 110$$

$$= \underline{\underline{3(x+6)^2 + 2}} \qquad (a(x-s)^2 + d)$$

spesielt er $a = 3$, $s = -6$, $d = 2$

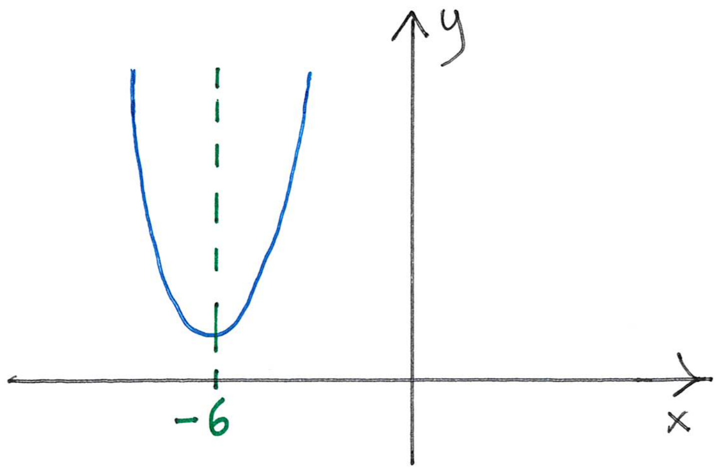

$\boxed{\text{Sammendrag – andregradsfunksjoner}}$

3 standardformer

A) Hvis vi kjenner røttene: $a(x-r_1)(x-r_2)$

B) Hvis vi kjenner symmetriaksen og maks (min)-verdien

$$f(x) = a(x-s)^2 + d$$

C) Andre tilfeller: $f(x) = ax^2 + bx + c$

2. Inntekt, kostnad og overskudd (profitt)

x = antall produserte og solgte enheter

p = enhetspris, så inntektsfunksjon $I(x) = p \cdot x$

Bestem p slik at det blir positiv profitt akkurat for $x > 300$.

a) Kostnadsfunksjonen er $K(x) = 2100 + 5x$

Profittfunksjonen $P(x) = I(x) - K(x)$

$= p \cdot x - (2100 + 5x) = (p-5)x - 2100$

Ulikheten $P(x) > 0$ skal ha løsningsmengde

$x > 300$ dvs $x \in \langle 300, \rightarrow \rangle$

Vi løser ulikheten $P(x) > 0$ dvs

$(p-5)x - 2100 > 0 \quad | + 2100$

$(p-5)x > 2100 \quad | : (p-5)$

dvs

To tilfeller:

$\underline{p-5 < 0}$ gir $x < \dfrac{2100}{p-5}$ som er et negativt tall

Men ant. prod. og solgte enheter må være større eller lik 0 – så ingen løsninger i dette tilfellet.

$\underline{p-5 > 0}$ gir $x > \dfrac{2100}{p-5}$ Vil at denne løsningsmengden er $x > 300$. Så $\dfrac{2100}{p-5} = 300$

Løser likn. for p og får $p - 5 = \dfrac{2100}{300} = 7$

så $p = 7 + 5 = \underline{\underline{12}}$

b) Kostnadsfunksjonen er $K(x) = 4500 - 5x + 0{,}01x^2$ med $x \in [0, 1000]$

Da er profittfunksjonen

$$P(x) = p \cdot x - (4500 - 5x + 0{,}01x^2)$$

løser opp og trekker sammen

$$= -0{,}01x^2 + (p+5)x - 4500$$

$$= -0{,}01\left(x^2 - 100(p+5)x\right) - 4500$$

$$\downarrow :2$$

$$= -0{,}01\left(\left[x - 50(p+5)\right]^2 - 50^2(p+5)^2\right) - 4500$$

$$= \underbrace{-0{,}01}_{a}\left[x - \underbrace{50(p+5)}_{s}\right]^2 + \underbrace{25(p+5)^2 - 4500}_{d}$$

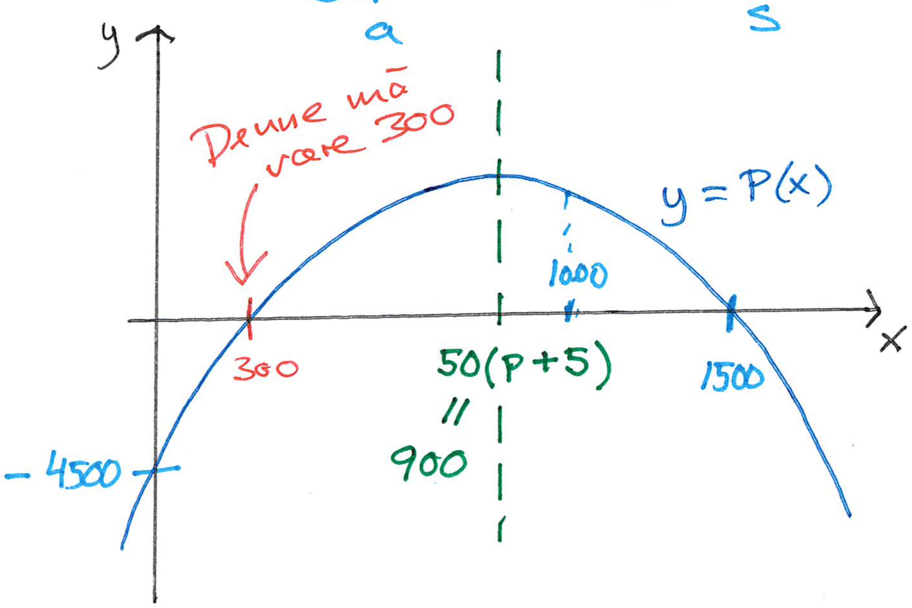

Vil finne tallet p som gjør at den minste roten til $P(x)$ blir 300

Løser likningen $P(300) = 0$ for p

dvs $-0{,}01 \cdot 300^2 + (p+5) \cdot 300 - 4500 = 0$

$$(p+5) \cdot 300 = 4500 + 900 = 5400$$

$$p + 5 = \frac{5400}{300} = 18$$

så $p = 18 - 5 = \underline{\underline{13}}$

NB: Positiv profitt for $x \in \langle 300, 1000]$ (se på grafen)